

קב הלכות יום טוב תקט"ק

הנעשה מעצי מוקצה או להשתמש לאורן^{קב} ואע"פ שהוא נהנה מהמוקצה מכל מקום כיון שהנהגה בא לו מאלה שאינו עושה שום מעשה בגוף המוקצה בהנאתו ממנה לא גזרו חכמים על כך אפילו בשבת כמו שנתבאר בס' ש"ח^{קב}:

תק"ך כמה דברים האסורים לעשות כיום טוב ואיוז מהם מותרים ע"י שינוי וכו' כ"א סעיפים:

א מותר למלול שבלים^א של תבואה בידיו^ב כדי שיפול הזרע מן השבולת^ג אע"פ שהיה אפשר לו למלול מערב יו"ט^ד וכן מותר לפרך השרכטים של קמנוות^ה בידיו כדי שיתלשו הזרעונים ממקום חיבורם בשרכטי ויוציאם מתוכם^ו בידיו ואע"פ שהוא מפרק דבר מגדולו ואילו היה עושה כן בשבת ע"י כלי המיוחד לכך^ז או שהיה מפרק הזרעונים בידיו ממקום חיבורם^ח היה חייב משום דש מכל מקום ביו"ט כיון שאיסור הדישה לצורך אכילה אינו אלא מדברי סופרים^ט לא גזרו אלא על דישה גמורה שביוצא בה בשבת חייב המתא^י.

ויש חולקין על זה^{יא} ואומרים דאף ביו"ט לא התירו למלול ולפרך אלא ע"י שינוי והיינו

קונטרס אחרון

דמי עכ"ל. ומכל מקום מה שכתב דאסור לסמוך בו כרעי המטה אפילו במקומו שאינו מזוז כלל לא קיי"ל כוותיה בהא, אלא כמו שכתב הר"ן בסוף פרק ט"ז דשבת^מ בשם הרמב"ן^{מא}, וכן פסק בדרכי משה בס' ש"ח^{מב} ובמג"א^{מב} שם ס"ק מ"א^{מב}. וכן משמע בפרק קמא דביצה^{מג} אין מטלטלין אותה לסמוך בה כרעי המטה, משמע דאם אינו מטלטלה שפיר דמי לסמוך בה, ועל כהנך צריכים אנו לחלק בין ישיבה על גבי האבן או לסמוך בה כרעי המטה, שאינו עושה שום מעשה בגוף האבן ואינו משתמש בגוף המוקצה ולא^מ על גבי המוקצה, ובין הדלקת הפתילה שנעשה שבר כלי דמפורש בגמרא^{מא} בהדיא לאיסור (וכן העתיק המג"א סי' רס"ד ס"ק י"ד^{מב}), משום דכשמדליק עושה מעשה בגוף הפתילה שמאחזי בה האור, והרי זה משתמש בגוף המוקצה^{מג}:

ו רש"י שם. לבוש ס"א. ס"ז שם. וראה ק"א סק"א שם כזה לא התירו אלא כשהורע נופל מאליו.

ז כדלעיל שם.

ח שאז חייב (משום מפרק תולדה דדש) אף כשנפרק בידיו, כדלעיל שם, וכמבואר בק"א כאן, ובהרש"א צנח צדק עק, ס"ע"ג.

ט כדלעיל ס' תצה ס"ט.

י רש"י שם ד"ה מוללי (אלא שהוא סובר כדעת הב' ולקמן שבו"ש צריך שינוי, והעתק הוא, שבו"ש אין צריך שינוי, היא דעת רוב הפוסקים, שמניחים בריש ק"א ס"א א).

יא רש"י תוס' ג, ב ד"ה כצד מולל ר"ן (ג, מע"א) בשם אחרים. ד"ה שבת (גא, א), מ"א סק"א בשם וש מהמור"ן. וראה ק"א ס"א א, שהוא דעת הב' לדעיל שם, שבשבת אסור למלול אפילו בשינוי, והא בהא תליא.

קב כדלעיל ס' תקו ס"ה. וראה ק"א שם ס"ק ד (שהנהגה הבהא מאלה מותרת אף במקצה מגזירת שבא ועלה ויתלשו, כשהוא ע"י כברי מרוזן לתוכם, ואף במקצה שני^א הכנה משבת ליו"ט). לעיל ס' תקא ס"ג.

קג ס"ד וס"ב. וראה ק"ל תורה ריצ"ד חוב"א י"ב. מאורי אש דף קו ואי"ך.

סימן תקי

א רבא בעתה יב, ב. מור ושוע"ע ס"א.

ב רש"י שם ד"ה מלילות. מ"ז סק"א.

ג שדוכא כשנולד בידיו ונפול מאליו מותר (ק"א ס"ק א).

וראה גם לעיל ס' שם ס"א (לענין מדאורייתא בשבת).

ד רש"י שם ד"ה מזה.

ה גמרא שם. מור ושוע"ע שם.

ציונים לקונטרס אחרון

מט ג, ב.
ג ראה חרושי שאול בן הלוי סי' מו (אוצ"ל: אלא).
גב שבת כח, ב.
נב וז"ה לעיל שם סט"ו.
נג ראה גם לעיל ס' תקו ק"א שם. אסקוי שמענתא ביצה ד, ב. חרושי שאול בן הלוי סוסי' מה.

מה (מ, ב) ד"ה עשה. וראה גם לעיל ס' תקו ק"א ס"ק ד ד"ה כתב.
מו בחרושי שבת קכב, א (שלבן מותר לירר על כבש שעשאו כברי בשבת מעצים מוקצים).
מז אות ה.
מז ולעיל שם ס"ב (שמותר לישב על המוקצה כשאינו מטלטל).

הלכות יום טוב תקן

קג

שימולל ויפרך בראשי אצבעותיו¹ של ידו אחת בלבד² ואע"פ שהעיקר בסברא הראשונה³ מכל מקום אם אפשר לו לעשות כן ע"י שינוי (א) מוב להחמיר ולהושי' לסברא האחרונה⁴:

קונטרס אחרון

(א) מוב להחמיר כו' כן⁵ משמע ממה שכתב רמ"א סי' שיי"ט סעיף ו' בהג"ה מאחר דאפשר לאכלן כו"ג ע"ש, משמע דאם אי אפשר לאכלן כך אין צריך להחמיר, לפי שהעיקר בסברא הראשונה (והא כהא תליא⁶ כמבואר בראשונים עיין ברז"ה" ורמב"ן⁷), שהיא דעת הר"י⁸ ורמב"ם⁹ ורמב"ן¹⁰ ורשב"א¹¹ ורא"ש¹² וטור¹³ ור"ן¹⁴ ומגיד משנה¹⁵ ושוע"ד ורש"ל¹⁶.

ומה שתמהו האחרונים¹⁷ שם על מנהג העולם שאוכלים שרביטי קטניות בשבת, היינו לפי שנוטלים הקטניות מתוך השרביטים ביד בלי שום שינוי ובוה יש חיוב חטאת בשבת, כדמשמע מפירוש רש"י¹⁸ שפירש מולל מלילות הוא דש כלאחר יד, משמע משום דמולל השבולת הוזהר ונפל מאליו היו דש כלאחר יד, אבל אם היה מפרק הוזהר בידו היו דש גמור¹⁹, וכן משמע ממה שכתב רש"י²⁰ ולהוציא הוזהר כו' תולדת דישתה הוא עכ"ל (ובוכותו שהוא שאל ממנו²¹ אם מותר להוציא הוזהר ביד, והשיב לו ממוללין מלילות, פירוש שכלאחר יד מותר לרוש ביו"ט, ומפרכין קטניות, פירוש שמפרך השרביטים והוזהר נופל מאליו²²), וכן משמע ברמב"ם פ"ח²³ שכתב סתם המפרק הוא תולדת הדש והתולב חייב משום מפרק עכ"ל, משמע דמפרק ביד חייב משום שהוא תולדת הדש בכלי כמו שהתולש ביד הוא תולדת הקוצר בכלי כמבואר ברמב"ם שם²⁴, וכן משמע עוד ממה שכתב הרמב"ם שם²⁵ הסוחט חייב משום מפרק, וסוחט היינו ביד, ובמרא²⁶ אינו חייב אלא על דריכת כו', ודריכת היינו בכלי²⁷, אלא על כרחך אין חילוק בין יד לכלי אלא שהדש בכלי הוא אב והמפרק ביד הוא תולדה²⁸.

ומה שכתב רמ"א שם ולכן אסור לפרך כו' כו'²⁹, היינו אפילו על ידי שינוי³⁰, אבל בלא שינוי לכולי עלמא אסור בשבת כמבואר בראשונים:

יד ראה ק"א ס"ק א, שבי"ה משמעות דעת הרמ"א סי' שיש ס"ז, ושבי"ה דעת רוב הראשונים.
טו רמ"א שם (לענין שבת).
יג ברייתא שבת קכ"א א הכתובים.
יג רבא ביצה יג, מע"ב. וראה לעיל סי' שיש ס"ז (לדעה המתירה בשבת בראשי אצבעותיו).

צייונים לקונטרס אחרון

- א לכללות ק"א זה — ראה נמוקי זו"ט.
- ב וטוב להחמיר מאחר דיכול לאכלן כן בלא פירוק, וכי"ה לעיל שם ס"ט.
- ג שבגמרא (יג, ב; שבת קכ"א, א) מבואר שמותר למלול בשינוי, וא"כ דעה הב' דלעיל שם, שאיסרת למלול בשבת אפילו ע"י שינוי מתרת ביו"ט ע"י שינוי, ודעה הא' דלעיל שם, שמתרת בשבת בשינוי מתרת ביו"ט בלי שינוי.
- ד שבת (נ"א, א), שלא התירו מלילה בשינוי אלא ביו"ט.
- ה במלחמות שם, דבשבת הדברים אמורים, וביו"ט מותר כדרכו.
- ו שבת שם (שבשבת מועיל שינוי).
- ז ה"ל שבת פכ"א הי"ד (בשינוי), ה"ל יו"ט פ"ג הט"ז (שלא הזכיר שינוי).
- ח שם.
- ט שבת קכ"א, א.
- י שבת פ"ח סוסי"ב.
- יא סי' שיש ובאן.
- יב ו, רע"ב) ד"ה ואיכא, שהוכיח כדעת הר"י"ן.
- יג ה"ל שבת פ"א הי"ד (בשינוי), ה"ל יו"ט פ"ג הט"ז (שלא הזכיר שינוי).
- יד שיי"ט ס"ז, כאן ס"א.
- טו פ"א סי' ל"ח (שכן עיקר).
- טז מ"א סי' שיש סק"ה, הובא לעיל שם ס"ט (אף שגם פירוק זה הוא רק בראשי אצבעותיו)
- יז יב, ב ד"ה מוללין.
- יח כדמוכח ברש"י יג, ב ד"ה וכן לשבת, שמקבצין לידו הוי מפרק תולדה דרש (ח" צמח צדק ע"ג, א), ושבת ע"ג, ב ד"ה אין, שגם ביד הוי כדרכו (ציונים) שעל הגליון לעיל שם), וכי"ה בסידור, הלבנת רבתי לשבתא (שהוא תולדה דרש וחייב), וראה אגלי טל דש ס"ק כח אות ז.
- יט שם ד"ה מהו.
- כ אושפזיכניה דרבא בר רב חנן שאל מרבא, בגמרא שם.
- כא ראה בפנים כאן: ויציאם מתוכם בידי.
- כב ה"ל שבת פ"ח ה"ז.
- כג הלכה ג.
- כד הלכה י.
- כה שבת קמ"ד, סוע"א.
- כו כי"ה ברש"י שם ד"ה דבר תורה, ובגויסת הר"י"ן שם ס"א, א.
- כז שדורף ברגליו על הכלי.
- כח ראה גם לעיל סי' שיש ס"ט.
- כט ברמ"א שם: לפרוק, ולעיל שם: לפרק.
- ל האגוזים... מתוך קליפתן תירוקה.
- לא כלומר בראשי אצבעותיו, וכי"ה לעיל שם.

קד הלכות יום טוב תקי

ב הורעונים אחד שנתפרטו מהשכלים ועדיין הם מעורבים עם המזין מותר לנעוץ¹⁰ מידו האחת לידו השנית¹¹ ולנפח מהן המזין ולא ינפח הרבה ביחד מפני שנראה כמנפח לצורך החלוץ¹² אלא מנפח מעט מעט ואוכל¹³ מיד¹⁴ ואפילו בקנן¹⁵ שהוא כלי שראשו אחד רחב וראשו השני עשוי כמזין מרחב קצר מותר ליתן הורעונים בתוך הרחב ולנענע והאוכל מתגלגל דרך המרחב והפסולת נשאר בכלי¹⁶ אבל לא ינפח אותם בנפה וכברה¹⁷ אע"פ שלא היה אפשר לו לנפות מערב יו"ט ואפילו אינו מנפח אלא מעט מעט ואוכל מיד מכל מקום כיון שבכלים הללו אין דרך לנפות מעט אלא הרבה ביחד לפיכך המנפח בהם נראה כמנפח לימים רבים¹⁸;

ג הבורר קטניות המעורבים עם עפרורית או עם מין שלהם בורר כדרכו אפילו פסולת מתוך האוכל ואפילו בקנן¹⁹ ואפילו אינו אוכל מהם לאלתר אלא בורר בשחרית לאכול (פ) בין הערבים²⁰ ואע"פ שביוצא בו בשבת חייב חמאת אפילו בורר אוכל מתוך הפסולת²¹

קונטרס אחרון

(ב) בין הערבים כ"ו. הנה"כ הט"ז בס"ק ג' כתב בדרייה אסורה ביו"ט לפי שאפשר לעשותן מערב יו"ט, ומה שהתירו לברור כאן היינו לאכול מיד, עיין שם ה"טב"ז. וזה אינו²² אלא לפי שיטת הטור סי' שיי"ט דאף בשבת מותר לברור פסולת מהאוכל (היינו לאכול מיד ל"ו) כדי לאכול לאלתר, וכן הוא שיטת התוס' סוף פרק נוטל²³ כמ"ש בי"ט של שלמה פרק קמא דביצה סי' מ"ב. אבל לשיטת הרמב"ם²⁴ ורשב"א²⁵ וש"ע סי' שיי"ט דבפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאכול לאלתר, א"כ ביו"ט דשרי לברור כדרכו אפילו פסולת מהאוכל²⁶ על כרחך צריך לומר כמו שכתב המגיד משנה²⁷ בדריית קטניות הותרה לגמרי אפילו במקום שביוצא בו בשבת חייב, והלא כמ"ז. אלא²⁸ דלענין דינא קיי"ל כה"ט"ז, שאם היה אפשר לברור מערב יו"ט אסור לברור ביו"ט כי אם עם שצריך לאכול לאלתר, שהרי בסי' תצ"ה²⁹ סתם רמ"א וכתב כלל הלכות יו"ט דיש אומרים³⁰ שכל מלאכות אוכל נפש שהיה אפשר לעשותה מערב יו"ט אסור לעשותה ביו"ט, ומשום הכי לא הוצרך להשוו כדרכא בכל (המקומות) היתר שנזכר בשו"ע דיש אומרים דהיינו כשאי אפשר לעשותה בערב יו"ט. ולכן סתם רמ"א בכאן³¹ וכתב אפילו לבו ביום, וכמו שכתב המג"א³².

בשבת).

- טז** ברייתא י"ב, ב מור ושולע ס"א.
- יז** רש"י שם ד"ה מלולת (בדיו, דהיינו מיד לחברתה, כדלעיל סי' שיש ס"ו ש"ג).
- יח** כדלעיל סי' שיש ס"ו ש"ג.
- יט** וראה ברייתא שם (בשבת מותר מיד לית, בגמרא ד' רע"א (דהיינו דוקא בדיו אחת).
- כ** רש"י י"ב, ב ד"ה מיד ליד (שפירושו שלא כדרך חול).
- כא** יח כדלעיל בסוף המעין, שאפילו בנפה וכברה לא נאסר מעיקר הדין, אלא שראה כמנפח לימים רבים. וראה מ"ט מענינים.
- כב** ברייתא י"ב, ב ורש"י ד"ה על ד. מור ושולע שם. כה ראה מ"ט מענינים.
- כג** ברייתא י"ב, ב מור ושולע שם.
- כד** רש"י שם ד"ה אבל, ר"ן (ג, א) ד"ה אישפוכיה. מ"ט פ"ג רפ"ג. ובי"ה לקנן מ"ו (לענין קטניות). וראה לעיל סי' תצה ס"ט, ופי' תקן מ"ג (שהדריקה דרך לעשותה הרבה ביחד והיא טהמלאכות האסורות ביו"ט). פי' תקן קי"א סק"א (שהדריקה שלפניו אין דרך לעשותה אותן לימים רבים ומותר, ונאסרה מטעם שבכלים אלו נראה כמנפח לימים רבים והיו עובדין דחול).
- כה** בית הלל במשנה ד, ב מור ושולע ס"ב.
- כו** מגיד משנה פ"ג רפ"ו. רמ"א ס"ב. מ"א סק"ב.
- כז** כדלעיל סי' שיש ס"ב.

צינינים לקונטרס אחרון

- לב** לכללות קיי"א זה — ראה נימוקי יו"ט.
- לג** שפוסק כרשב"א (בעבודת הקדוש שער א ס"ה) שכל מקום שבורר חייב בשבת ביו"ט אסור.
- לד** כלל התוכי של הרשב"א אין לפרשו במשנה (יד, ב) אלא בו.
- לה** אולי כפי לשון ומייתה.
- לו** שבת קמב, ב ד"ה שאוכל.
- לז** ה"ה שבת ס"ח ה"ג.
- לח** אצ"ל; ורמ"א וש"ע סי' שיי"ט (ס"ד). והכי קיי"ל לעיל של סוף ס"א. וראה פס"ד להצ"צ יג, ד ואי"ן.

ד ואי"ן.

הלכות יום טוב תקו

קה

מכל מקום ביו"ט לצורך אכילה התירו לברור¹⁰⁰ כדרכו אפילו פסולת מתוך האוכל ולא אמרו להביריהו היא ממלאכות האסורות ביו"ט¹⁰¹ אף לצורך אכילה אלא בבירית תבואה

קונטרס אחרון

ולא נעלם ממני דאפשר לומר שכוונת הט"ז לאסור בירית קטניות לבו ביום אפילו כשאי אפשר לו לברור מערב יו"ט מחמת ב' טעמים. הא', לפי שעל הרוב אפשר לברור בערב יו"ט לכן אסרו מלאכה זו לגמרי (אפילו אם יקרה פעם שאי אפשר לו לעשותה מערב יו"ט, אלא א"כ עושה בענין שבשבת אין בו חיוב חטאת כמו שכתב הרשב"א שהסכים עמו הט"ז), וכהאי גוונא כתב המגיד משנה ויש פ"א¹⁰² לשיטת הרמב"ם ע"ש. הב', שאין אנו הולכים כלל אחר העושה שלא היה אפשר לו לעשות מערב יו"ט, אלא כיון שהמלאכה עצמה אפשר לה להעשות מערב יו"ט אסור לעשותה ביו"ט, כמו לענין מילה בשבת¹⁰³, וכמו לענין מכשירין להר"ן¹⁰⁴ שאוסר אע"פ שלא ידע כלל מערב יו"ט שיצטרך למלאכה זו ביו"ט, כמ"ש בבית יוסף סי' תקצ"ט¹⁰⁵ גבי גריפת התנור ע"ש. אבל כיון שסבורת אלו אינן מבוארים בהדיא בט"ז¹⁰⁶, ובמג"א מבואר בהדיא להפך, שהרי במסנת של הרדל שהוכרז בגמרא¹⁰⁷ כפרושו לאיסור והמג"א¹⁰⁸ התיר אם לא היה אפשר לו לסגן מערב יו"ט, אלמא דלא סבירא ליה כיון שמלאכה זו בעצמה אפשר לעשותה מערב יו"ט וגם העושה עצמו רוב הפעמים אפשר לו לעשותה מערב יו"ט יתא אסור לעשותה ביו"ט, אלא אולינן בתר העושה זה עצמו במלאכה זו בשעה זו, ואם לא היה לו שהות לעשותה מערב יו"ט מחמת אונס או מחמת טרדא¹⁰⁹ מותר לעשותה ביו"ט אפילו הוא מכשירי אוכל נפש (שיש בהם איסורא דאורייתא¹¹⁰), כמו שכתב המג"א בס"י חק"ט סק"ב¹¹¹ וסק"ד¹¹² וסק"ד¹¹³. וכן דעת רמ"א¹¹⁴ והגהות אשר"י¹¹⁵ כמו שכתב המג"א בס"ק י"א. וכן הוא דעת רש"י דף כ"ה ע"ב¹¹⁶ ודף ל"ב ע"ב¹¹⁷.

והכי מוכח בגמרא¹¹⁸ דשינין להקן סכין שנפגמה ביו"ט ושפור שגרצם ביו"ט, ואי סלקא דעתך דאולנין בור מלאכה עצמה הוי ליה למיסר, כמו גבי מילה דמכשיריה לא דחו שבת אפילו כבהאי גוונא שנפגם איזמל בשבת¹¹⁹, כדמוכח גבי תפורו סמנין קודם המילה שהסכימו ר"ה¹²⁰ ורשב"א¹²¹ ומקצת האחרונים¹²² דלא דחי שבת, ואי סלקא דעתך דאפילו מכשירין כהאי גוונא דחו שבת, פשיטא דלא גרעי סמנין ממכשירין כיון שאי אפשר למול זולתם הן מחמת סכנה¹²³ הן מחמת חילול שבת¹²⁴ להרשב"א וסיעות. עיין ביו"ד סי' רס"ו סעיף ו' משמע בהדיא דסמנין נקרא מכשירין¹²⁵,

כח מ"ג שם. מ"א שם.

כח כדלעיל סי' תקו פ"ד, וש"נ.

ציונים לקונטרס אחרון

- 100 הלכה ה"ח (לענין תלישת פירות שבני יומן יפ"ם יותר). וראה לעיל סי' תצה ט"ט שבמלאכות אלו אוסרים אפילו לא היה אפשר לעשותם מערב יו"ט.
- 101 מ"ז שאין מכשירי רוחים שבת אפילו אם לא היה אפשר להכניס מערב שבת, כדלעיל סי' שלא ט"ז וש"נ.
- 102 מה (טו, ב) ד"ה דרש (וראה לעיל סי' תצה קו"א יש ס"ק ה, דלא קיי"ל כוותיה בזה). ועד"ז היה אפשר לומר לדעת הט"ז גם לענין מלאכה אוכל נפש (ברור).
- 103 מט ד"ה גריסנין.
- 104 נ שמדבדו (משא"כ בבורר שאפשר מערב יו"ט) לא נתברר, אם הכוונה שכה' תמיד בבורר או רק כשהיה אפשר.
- 105 נא שבת קל"ד, א.
- 106 נב סק"ה. וברלקמן בפנים סוס"ז.
- 107 נג לדעת רש"י כח, ב ד"ה הלכה, וב"ח סו"ה אין ממניין (נאכל במ"א) ס"ק ו' חלק עליו, ולא התיר בזה אלא בשינוי. ונתבאר לעיל סי' תצה קו"א ס"ק ה).
- 108 נד אפשר לעשות מערב יו"ט, וכדלעיל סי' תצה ס"ד.
- 109 כח שם קל"ד, ב ד"ה הלכה.
- 110 סז לבוש ובח"י יו"ד סי' רסו. ראה ש"ך שם ס"ק ו'.
- 111 סז כדלעיל שם סוס"א.
- 112 סח שאחר המילה יתירו חילול שבת מפני הסכנה, וכדלעיל שם.
- 113 סט כדלעיל שם ס"א וס"ז.
- 114 נה בשפור שנעקב, וכדלעיל שם ס"א.
- 115 נו בשפור ארוך, וכדלעיל שם ס"ג.
- 116 נז בטבילת כלים, וכדלעיל שם סט"ו.
- 117 נח דרכי משה סי' תקט אות ב (לענין הגעלה), וכדלעיל שם ס"ו.
- 118 נט פ"ב סי' יב. וכ"ה באור ורע ה"ל יו"ט סי' שמה וס"י שנו (כדלקמן).
- 119 ס ד"ה הלכה (לענין סכין) ור"ה ואחר (לענין גריפת תנור). וראה גם לעיל סי' תצה קו"א ס"ק ה.
- 120 סא אצ"ל: ד, א (ד"ה ואין מתקנין).
- 121 סב כח, ב (שעכ"פ לענין נפגמה ביו"ט, לא דמי דין מכשירי מילה בשבת לדין מכשירי אוכל נפש ביו"ט. וא"כ מסתבר שכה"ג גם לענין אונס או לא ידע, דלא קיי"ל לדין וסיעות אלא כרש"י וסיעות).
- 122 סג כדלעיל סי' שלא ס"ז.
- 123 סד שבת (נג, א).
- 124 סה שם קל"ד, ב ד"ה הלכה.
- 125 סז כדלעיל שם סוס"א.

הלכות יום טוב תקו

שרדך לבור אותה הרבה ביהוד וכמ"ש בס"י תצ"ח² עיין שם המעם אבל מיני קמניות שאין דרך לבור אותן אלא מה שצריך לו מהם בו ביום מותר לבורו כדרכו³:

קונטרס אחרון

וכן משמע שם בר"ן¹ ובי"ט²⁸ וש"ך ס"ק ו' ע"ש. ומכשירי מילה שאינן דוחין שבת היינו לפי שאפשר לעשותן מערב שבת כמבואר שם בסעיף [ב']²⁹, אלמא כיון דאולינן בתר מלאכה עצמה אפילו בכהאי גוונא³⁰ אסור. ובי"ט דשרינן כשנפגם ביו"ט מכלל דלא אולינן בתר מלאכה עצמה אלא בתר העושה אותה, ואם לא היה אפשר לו לעשותה מערב יו"ט מותר לו לעשות ביו"ט. דלא כר"ן אלא כרש"י ואור זרוע ומ"א ומג"א³¹. וכן כתב רש"ל בפ"ד סוף סי' י"ג, וכתב שם שכן דעת הר"ף³² ורמב"ם³³ ורא"ש³⁴ וטור³⁵ ומגיד משנה³⁶. דאף דלפי מה שכתבו החוס' בדרך כ"ח ע"ב ד"ה גריפת³⁷ אין ראייה מרי"ף ורא"ש, מכל מקום מסתימת דבריהם משמע שאין מפרשים כפירוש החוס'. ואף שאעפ"כ יש לומר שסמכו על מה שכתבו בפרק אין צדין³⁸, מכל מקום אין לזוז מדברי רוב האחרונים ד"ל שהסכימו לפסוק כרש"י ואור זרוע וטור³⁹. וכן משמע ברמב"ם, כמו שכתב המגיד משנה⁴⁰, אף שאין זו ראייה גמורה, דיש לומר דהרמב"ם לשיטתה אילו שפסק כרש"י⁴¹ במכשירין.

ואין להקשות לפי מ"ש לעיל דלרמ"א⁴² היכא דאפשר לו לבורו מערב יו"ט אסור לבורו ביו"ט, א"כ ביו"ט עצמו אם אפשר בלא חילול יו"ט, דהיינו שימתין עד זמן אכילה אם אוכלים חיים ויבורו אוכל מתוך הפסולת בנינין שאפילו בשבת מותר, למה נחזיר לו לבורו לבו ביום להלל יו"ט במה שאפשר וזמלנו. לא קשה מידי, יודאי מלאכת אוכל נפש הותרה לגמרי ביו"ט כמו שכתב הר"ן בפ"ב⁴³ ע"ש, ואין אומרים יו"ט דהוי אצל מלאכת אוכל נפש, שהיי אכילה אינה כל כך מצוה גדולה שתדחה עשה ולא תעשה דיו"ט⁴⁴, אלא על כרחך יו"ט הותרה לגמרי לצורך אכילה⁴⁵ וא"כ לא מהדרינן כלל האהתיא⁴⁶, כדאמרינן בפרק קמא דיומא⁴⁷ לענין טומאה שהותרה בצ"בור. אלא דאם אפשר לעשותה מערב יו"ט אסור מדברי סופרים, כדי שלא יניח כל המלאכות ליו"ט שהוא יום בטל ונמצא כל היום עוסק במלאכתו ובטל משמחת יו"ט, וכמו שכתב הרמב"ם בריש פרק קמא⁴⁸. וקצת ראייה לסברא זו, מדאמרינן בגמרא⁴⁹ דלמאן דשרי מכשירין⁵⁰ מותר לכבות הנר

ל סניף ט. וראת אמוקו שמענתא ביצה ד, ב. לא ששה מקובצת רפ"ג, בשם הרמב"ם, וראה לעיל סי' תקו ק"א סק"א, וש"נ.

ציונים לקונטרס אחרון

- ע (נג, א) ד"ה ואינו כן.
- צא יו"ט סי' רסו ד"ה אין שוחקין.
- עב לעיל סי' שלא ס"ז.
- עג כשאי אפשר לעשותה מערב יו"ט.
- עד שצוינו לעיל. וכן הוכיח לעיל סי' תצה ס"ק ה,
- דק"י"ל כוהי"ה, דלא כר"ן וסיעתו.
- עה (זח, א), שהתיר בסתם בגריפת התנור, כשאי אפשר לאפות אלא אם כן גורפו.
- עו סי' ה"י.
- עז מ"ד סי' ח.
- עח סי' תקנ.
- עט שם (שרייק מלשון הרמב"ם שהתיר ולא חילק בין נפל ביו"ט לנפל בערב יו"ט). ודייק הרש"ל, שכל אלו לא חילקין, כי גם כשנפל קורם יו"ט ולא ידע מותר (דלא כהר"ן).
- פ דמיייר בתנור חדש ועיריין יש בו אבנים ועפר שלא סיני (ראה לעיל סי' תצה ס"ד וק"י"א שם ס"ק ה, שבוה אסור אפילו היה אנוס בערב יו"ט. וראה רא"ש שם שפירש דמיייר לענין איסור טלטול הטיח שהוא מוקצה).
- פא רי"ף (טו, ב), ורא"ש סי' פ"ג סי' יא, שרק מכשירין שא"ל לעשותן מערב יו"ט מותר לעשותן ביו"ט לרבי יהודה (דהיינו שנפלו ביו"ט).
- פב הטור הביא מרבי הרא"ש, וכחם אנו דנים.
- פג שאין הרמב"ם מחלק בין נפל ביר"ט לבין נפל מערב יו"ט.
- פד ראה לעיל סי' תקט ק"א סק"ב (שהוכיח שהרמב"ם פוסק כרבנן). ואוצ"ל: כרבנן (שאינו מכשירין, וכן שהתירו, אפשר דמיייר רק באיסור טלטול).
- פה ס"ב, שהתיר לבורו לבו ביום, אפילו אינו לאלתר.
- פו (ט, ב) סדר"ה ומיהא (שמטעם זה אינו דומה לפקוח נפש שבת שהיא דחוייה ולא הותרה כרעילי סי' שכתב סי' ג, וש"נ), לענין אוכל נפש (וראה לקמן בסמוך לענין מכשירי אוכל נפש).
- פז ראה תוס' שבת קלב, ב ד"ה האי, ובח"ם לג, ב ד"ה לעיל, לעיל סי' תצה ק"א סק"ה.
- פח ראה גם לעיל סי' תצה סעי' ב"ג (שהתורה התירה כ"י הותרו לגמרי), לקמן ק"א סק"ג.
- פט ראה אר"ן צבי ח"א סי' סו. העירם תשפ"ו ע' 79.
- צ ו, ב.
- צא הלכה ה, וכרעילי סי' תצה ס"ז.
- צב כ"ב, א (לענין מכשירין).
- צג ולדיוקן, ראה לעיל סי' תקט ס"א וס"ד, ולקמן סי' תקדו ס"ב (שאינו מכשירין כשכול לשאלו מחבור בלא מלאכה).

הלכות יום טוב תקי

קו

ך במה דברים אמורים כשהאוכל מרובה על הפסולת¹²⁷ שיש יותר מורה בכרית האוכל מתוך הפסולת מבכרית הפסולת מתוך האוכל¹²⁸ לפיכך (ג) הציכוכ¹²⁹ אותו לברור הפסולת כדי למעט במורה ביו"ט אבל אם הפסולת מרובה על האוכל צריך לברור את האוכל ולהניח את הפסולת¹³⁰ כדי למעט במורה¹³¹ וכן אפילו אם האוכל מרובה על הפסולת אלא שיש יותר מורה בכרית הפסולת מבכרית האוכל¹³² כגון שהפסולת הוא דק¹³³ מאד ויש מורה ליקח אותו בידו¹³⁴ צריך לברור האוכל ולהניח הפסולת כדי למעט במורה וכן אם הפסולת מרובה על האוכל אע"פ שיש יותר מורה בכרית האוכל מבכרית הפסולת כגון שהאוכל הוא דק מאד צריך לברור את האוכל ולהניח את הפסולת בין שכמות הפסולת מרובה על כמות האוכל¹³⁵ אבל אם כמות האוכל הוא שווה לכמות הפסולת ויש יותר מורה בכרית האוכל מבכרית הפסולת צריך לברור את הפסולת מתוך האוכל כדי למעט במורה ואם האוכל והפסולת שניהם שוין בכמותן ובמירחוקן הירשות בידו לברור אוו שרצצה¹³⁶:

ך וכל זה כשלא היה אפשר לו לברור מערב יו"ט אבל אם היה אפשר לו לברור מערב יו"ט אסור לברור¹³⁷ פסולת מתוך האוכל אפילו בידו אע"פ שהאוכל מרובה על הפסולת ויש יותר מורה בכרית האוכל מבכרית הפסולת ואפילו אוכל מתוך הפסולת אין לו לברור אלא מה שהוא צריך לאכול לאלתר כמ"ש בסימן ש"מ¹³⁸ לענין שבת לפי שכל מלאכת אוכל נפש שהיה אפשר לו לעשותה מערב יו"ט ולא יהיה בכך הפסד ולא הסיון מעט אסור לעשותה ביום טוב מטעם שנתבאר בסימן תצ"ה¹³⁹:

ן ואפילו אם לא היה אפשר לברור מערב יו"ט אסור להניח הקטניות במים כדי שיצוף הפסולת למעלה או כדי שיריד העפרורית למטה¹⁴⁰ ואין צריך לומר שאסור לנפותן בנפה וכברה¹⁴¹ מטעם שביארנו למעלה¹⁴²:

קונטרס אחרון

מפני דבר אחר¹⁴³, ולא חלקו בין יש הרבה שמן בנר לאין שם אלא מעט דאפשר לו להמתין עד שיכבה הנר. ואע"פ שיש לדהות¹⁴⁴, מכל מקום הדבר ברור כמ"ש:

(ג) הציכוכו כו'. כן¹⁴⁵ משמע בט"ז סק"ב, דאף דאיכא מלאכה גמורה בכרית הפסולת¹⁴⁶, אעפ"כ אם יש טורה יותר בכרית האוכל אסור לברור את האוכל משום טירחא שאינה צריכה, והטעם

לב ברייתא ד', ב. מור וש"ע ס"ב.	מא מ"ז שם.
לג מור ולבוש ס"ב.	מב מ"ז סק"ג. וכדלעיל ס' תקו ס"ג (לענין הירקה שנה המותרת ביו"ט). וראה ק"א סק"ב.
לד מ"ז סק"ב. וראה ק"א.	מג סעף ג.
לה ברייתא שם. רמב"ם פ"ג רפ"ג. ש"ע שם.	מד ס"ה, וש"ג.
לו הגהות מימוניות פ"ג אות ג. מ"ז סק"ב.	מה רמב"ם פ"ב המשינות יד, ב דאין הלכה כרנן נגלאיל ב"י ד"ה תנן שקנ דעת הפוסקים. יש"ש פ"א ס' מב.
לז נגרא שם ובפירוש רש"י שם ד"ה דנפיש, הובא בתוס' שבת קכ"ב, ב מו"ה שאוכל. מור וש"ע שם.	מ"א סוף סק"ד.
לח רש"י שם. מור. לבוש שם. מ"ז סק"ב. מ"א סק"ג.	מ"ב משנה שם. ש"ע שם.
לט מ"א שם.	מ"ג סוף ס"ב (לענין מלילות). וכו"ה לענין קטניות).
מ ראה תוס' שבת שם. אהלי שם ח"ו ע' רכ. נמני נבראל הל' יו"ט ט' המד.	

צינונים לקונטרס אחרון

צז כדלעיל ס' שיט סוף ס"א, שאף כשאוכל מרובה על הפסולת, איכא מלאכה גמורה בכרית הפסולת.

צד לשמש מטתו (רש"י), אלא דאגן לא קיי"ל בזה כרבי יהודה, כדלקמן סי' תקיז ס"ה.

צה הראיה מכיבוי הנר — ראה נמוקי יו"ט.

ז אין מסננין את החרדל במסנתת שליו¹⁰¹ מפני שנראה כבורר¹⁰² שמשולך הסוכין שליו¹⁰³ אע"פ שאין זה בורר ממש שהרי גם הסוכין ראויים לאכילה ואינן נקראים פסולת¹⁰⁴ מכל מקום כיון שנראה כבורר אסורו הכמים שהרי אפשר לסננו מערב יו"ט אבל אם לא היה אפשר לסננו מערב יו"ט מותר לסננו כיום טוב¹⁰⁵:

ח החרדל הוא מר ורגילין למתקו ע"י שמכבין בתוכו גחלת או אבן ניסוקת¹⁰⁶ וכו"ט אסור לכבות בתוכו (ד) גחלת של עץ¹⁰⁷ לפי שאין כיבוי זה צורך אוכל נפש ממש¹⁰⁸

קונטרס אחרון

דמלאכת אוכל נפש הותרה ביו"ט ולא דחיה כמ"ש לעיל¹⁰⁹, אבל טירחא שאינה צריכה לא הותרה מעולם:

(ד) גחלת של עץ כו"ט¹¹⁰. המג"א¹¹¹ פירש דברי הבי"ח¹¹² דלשיטת רש"י¹¹³ יש להתיר ע"י שינוי. ולא העתקתיו דכיון שלשיטת רי"ף¹¹⁴ ורמב"ן¹¹⁵ ורא"ש¹¹⁶ ור"ן¹¹⁷ אין להתיר אפילו ע"י שינוי ויחיד ורבים הלכה כרבים, וגם הרמב"ן ורא"ש ור"ן אינן ברתרי נגד רש"י¹¹⁸. ובשגם דאף שלשיטת רש"י¹¹⁹ כתב הפרי חדש סי' תצ"ה¹²⁰ דאין להתיר אפילו ע"י שינוי עיין שם הטעם.

כתב הבית יוסף¹²¹ דשאר דיני סינון נראה דיום טוב שוה לשבת, וכן כתב רמ"א בהג"ה¹²². והדובר פשוט שלא נתכוונו לכל דברים המותרים בשבת שהן מותרים ביום טוב זהו מילתא דפשיטא, אלא ודאי נתכוונו לדברים האסורים בשבת. והפסתי בסי' שיי"ט ולא מצאתי אלא דין אחד¹²³ דהיינו ענין להלכות סינון שאיסורו משום בורר רק איסורו משום מלבן, דהיינו מה שנתבאר שם¹²⁴ דאסור לסנן מים בסודרים משום מלבן, ופשיטא דאסור ביו"ט כיון שהמלאכה עצמה דהיינו הליכון אין בו צורך יו"ט כלל. וגדולה מזו כתב הר"ן¹²⁵ גבי השזחה סכין ע"ש. אבל שאר דברים האסורים בשבת, דהיינו שאסור לסנן בסודר אלא ע"י שינוי שלא יעשה גומא¹²⁶ וכן בכפיפה מצרית¹²⁷, וכו"ט פשיטא שאין צורך לשנות כלל, דעיקר טעם השינוי כרי שלא יבא לירי ברירה גמורה¹²⁸, וכו"ט מותר לשמר שמורים במשמרת¹²⁹ שהיא הגדולה שבברירות¹³⁰, ועוד כתב שם השו"ע¹³¹ ומתהילים לירד ניצוצות יפסיק כו"ק¹³², ופשיטא דביו"ט מותר, שהרי אי אפשר לעשותה מערב יו"ט,

<p>מח ברייתא שבת קלד, א. מור ושוע"ט ס"ג. וכו"ה לעיל סי' שיש מכ"א (לענין שבת).</p> <p>מט גמרא אמר רבנא. רמב"ם פ"ג הל"ו. ס"ז סק"ג. מ"א סק"ה.</p> <p>נ רש"י שם ד"ה במסנתת. מ"ז ומ"א שם.</p> <p>נא תוס' שם ד"ה הבא. מ"א שם. לעיל שם.</p> <p>נב תוס' שם קל"ב, ב ד"ה תלין. מ"א שם.</p>	<p>נג מ"א שם. וראה ק"א ס"ב ק (ד"ה ולא נעלם). מ"ט וציננים.</p> <p>נד רש"י שבת קלד, א ד"ה ואין נמחקין.</p> <p>נה גמרא שם. מור ושוע"ט ס"ג.</p> <p>נו דין כיבוי שאינו צורך אוכל נפש ממש, מבואר לעיל סי' תקן ס"ב. לקמן סי' תקד"ב (וכ"ד (שאמרו אפילו בשבת לאכל נפש).</p>
---	--

ציננים לקונטרס אחרון

צח ק"יא סוסק"ב.
צט לכללות ק"יא זה — ראה נימוקי יו"ט.
ק ס"ק ו.
קא ד"ה אין מסננין.
קב שבת קלד, א ד"ה לא אפשר (שאסר בגחלת של עץ מטעם ראשון מראתמול). ולפי שיטה זו התיר הבי"ח גם כשיטה טורד. ומ"א כתב שטרוד לא דמי לאונס (כדלעיל סי' תצה ק"יא ס"ק ה), ולא התיר לפי שיטה זו אלא ע"י שינוי (כדלעיל סי' תצה ס"ה, במלאכת אוכל נפש שאפשר לעשותה מערב יו"ט). קג (זב, א).
קד במלחמות שם.
קה פ"ב סי' כג.
קו (זב, א) ד"ה אין. שאסרו לגמרי מיתוק החרדל בגחלת של עץ, כל אחד לפי גירסתו בגמרא ולפי טעמיה (וראה גם הטעם שמבואר כאן בפנים). קז ראה כללי המוסקים וההוראה כלל סג.

קח סעף א.
קט ד"ה ומיש ותולה.
קי סעף ד.
קיא שאפשר שלוח נתכוונו.
קיב סי"ז. ולעיל שם סי"ג.
קיג (טו, א) ד"ה אמר (שהמלאכה שנעשית לימים רבים אסורה לדברי הכל).
קיד כדלעיל שם סט"ו.
קטו כדלעיל שם סט"ז.
קטז רמב"ם הל' שבת פכ"א הי"ז (וראה לעיל שם ושם: לשנות מדרך החול).
קיז כפנים כאן ס"ט.
קיח וכדלעיל סי' תצה ס"ט, שלא אסרו ברירה כו"ט אלא במיני הבטיא.
קיט ס"ד. ולעיל שם ס"ה.
קכ שאם לא יעשה כן הניצוצות מוכחי שהוא בורר.

הלכות יום טוב תקי

קמ

שאפשר לאכול בשר בלא חרדל ואין צורך אלא למעוננים וכל דבר שאינו שווה לכל נפש אסור לעשותו ביום טוב¹¹ כמו"ש בסומן תקי"א¹² עיין שם אבל מותר לכבות בתוכו גהלת של מתכת¹³ או אבן ניסוקת¹⁴ לפי שאין שייך כיבוי במתכת שאף אם לא יכבנו לא ישרף¹⁵ ולא יעשה פחם¹⁶ ואף כשבת אין איסור לכבותו אלא מדברי סופרים¹⁷ וביו"ט לצורך אכילה לא גזרו וממעם זה מותר ליתן שפור של מתכת מלובן לתוך המשקה כדי שיתחמץ אם הוא ראוי לשותו בו ביום¹⁸;

טז משמרת שהיתה תלויה ועומדת מערב יו"ט מותר ליתן בה שמרים של יין לסנן¹⁹ וכן שמרים של שאר משקים טובים וחזקים בענין שאם היה מסנן מערב יו"ט לא היה המשקה הוציא מן השמרים כל כך טוב וחזק²⁰ כמו שהוא עכשיו שמסנן בו ביום ששונה אותו אבל אסור לתלות את המשמרת לכתחלה ביו"ט כדי לסנן בה²¹ שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול²² משום ולול יו"ט²³ שנראה כמתקן וקובע המשמרת לסנן בה יין הרבה בקבע²⁴;

י ומותר להערים לתלות המשמרת כדי להניח בתוכה פירות ואח"כ נותן בה שמרים²⁵ לסנן לצורך יו"ט והוא שנתן בה פירות קודם שנתן בה שמרים²⁶ אבל אם נותן בה שמרים קודם שנתן בה פירות ניכר הדבר שתולה אותה בשביל השמרים ואסור²⁷;

יא אין עושין גבינה ביו"ט²⁸ לפי שאפשר לעשותה מערב יו"ט שהגבינה ישנה טובה מהחדשה²⁹;

קונטרס אחרון

שהיה שותה ממנה עד שהגיע להניצוצות ביו"ט³⁰, ועוד דאף בשבת מותר אם רוצה לשתות מיד שהרי בורר אוכל מתוך הפסולת כמו שכתב המג"א³¹, וכל שבשבת מותר לברור כדי לאכול יש להתיר ביו"ט לברור כדי לאכול בו ביום, כמו גבי ברירת קטניות לשיטת המגיד משנה³², ואף לשיטת הט"ז³³ יש להתיר אם אי אפשר לעשותה מערב יו"ט כמו שהוא בנידון דידן וכמו שנתבאר קכ"ה;

- דד** מ"א שם.
- דה** משנה שבת קל"ג ב מור ושוע"ע ס"ד. ולענין שבת ראה לעיל סי' שי"ב.
- דו** תוס' שם ד"ה תלין, מ"א סק"ג.
- דז** משנה שם בהכנסים. מור ושוע"ע שם.
- דח** נגרא שם קל"ג, רע"א. ב"י ד"ה אין תלין. לבוש ס"ה.
- דט** מ"א סק"ח.
- דס** ראה גם לעיל סי' שמו ס"ד (לענין שבת). לעיל סי' תצה ס"א וש"נ.
- ע** רש"ב"ש שם ד"ה אלא, בשם רש"י. וראה מ"מ וציונים.
- עא** נגרא שם קל"ג, ב. מור ושוע"ע שם.
- עב** נגרא ורש"י שם ד"ה הוא. מור. מ"א סק"י.
- עג** נגרא ורש"י שם ד"ה התם. מ"א שם.
- עד** שבת קל"ד, א. מור ושוע"ע ס"ה. ולענין שבת, ראה לעיל סי' שש"כ.
- עה** נגרא שם. מ"א סק"א. מ"ז סק"ג.
- זז** נגרא שם, גורסת ולפירוש בעל המאור (ביצה יב, א) ד"ה ורא. ב"ח ד"ה אין מסננין. מ"ז סק"ה (שנמנעם זה לא דמי לדין בישרא אנומרי, שהתירו לקמן סי' תקיא ס"ג וראה לקמן שם, דקיי"ל שם בישרא אנומרי אינו צורך אוכל נפש ממש, והותר נמנעם אר"י).
- זח** סק"ה (שהו אסור אף בהבערה).
- נט** נגרא שבת שם. מור ושוע"ע שם.
- ס** תמיד משה ס"ק ב.
- סא** לבוש ס"ג. מ"א ס"ק ז. ודלעיל סי' של"ב ס"א.
- סב** רש"י שם ד"ה בוחלת. ודלעיל סי' רע"ח ס"א (שכאשכא צורך לפחם הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה). ולענין מלאכת מבעיר ראה לעיל סי' ש"ח ס"ז (משום מבישל). סי' תצה קו"א סק"ב (משום ריבו האש). החששול לאור החלטה סי' א פ"ה אות ב. דברי אהרן שבת סי' י"ז ס"ג. הע"ב תתת"ע' 50.
- סג** דלעיל סי' של"ב ס"א וש"נ.

ציונים לקונטרס אחרון

- קכ"א ראה אסוקי שמעתיא ביצה כ"ט, ב.
- קכ"ב שם סק"ט. ולעיל שם ססו"ח. וראה סידור (הלכות רבתיא לשבתא), אם זה נקרא בורר אוכל מתוך פסולת.
- קכ"ג פ"ג הטי"ו, ודלעיל ס"ג קו"א סק"ב.
- קכ"ד סק"ג (שחלק על המ"מ).
- קכ"ה לעיל קו"א ס"ק ב.

קי הלכות יום טוב תקי

יב אין מעמדין חלב ביו"ט¹⁰⁷ דהיינו שנותנין לתוכה קיבה להעמידו¹⁰⁸ ואסור משום בורר¹⁰⁹ שמפריד הקום מן החלב¹¹⁰ ואע"פ שהוא מלאכת אוכל נפש מכל מקום כיון שדרך להקמיד הרבה חלב בבת אחת¹¹¹ חששו חכמים אם נתיר לו להעמיד ביו"ט שמא יעמיד הרבה לצורך החול¹¹².

ומטעם זה¹¹³ אסור לעשות חמאה מן שומן שצף על פני החלב¹¹⁴ שהרי הוא בורר שמפריד החלב מן החמאה שבו¹¹⁵ ואפילו ע"י נכרי אסור לעשות¹¹⁶ כרין שאר איסורי יו"ט שאסור אפילו ע"י נכרי¹¹⁷:

יג ירק תלוש שיש בו ראשי עלין נרקבין¹¹⁸ אין גזוים אותם במספרים שדרך לחתכם בהם מהמחומר¹¹⁹ מפני מראית העין שהרואה (את המספרים אצל הירק¹²⁰) יאמר שהיום נגזו מהמחומר¹²¹:

יד מותר לתקן את הקונדס ואת העכביות¹²² והן מיני ירקות שיש מורה הרבה בתקונן¹²³:
טז מותר למלוח הרבה התיבות צנון ביחד אם רוצה לאכלם אח"כ בו כיום¹²⁴ אף על פי שאסור בשבת¹²⁵ שהרי אם היה עושה כן מערב יו"ט היה מפיג מעם הצנון ויש מחמירין¹²⁶ שלא למלוח הרבה התיבות ביחד כמ"ש בסומן שב"א¹²⁷ לענין שבת שהרי אפשר למלוח כל התיבה בפני עצמה¹²⁸ שאין האחת משבחת במליחת הכיורה וטוב לחוש לדבריהם דבר שאין בו הפסד כלל¹²⁹:

טז אע"פ שהותרה הוצאה ביו"ט אפילו שלא לצורך¹³⁰ אכילה¹³¹ מכל מקום לא ישא משאות גדולות כדרך שהוא נושא בחול אלא צריך לשנות¹³² כיצד המביא כדי יין במקום למקום לא יוליכם בסל או בקופה¹³³ דהיינו שלא יתן ארבעה או חמישה כרים¹³⁴ בסל או בקופה כדרך שהוא עושה בחול¹³⁵ אלא יוליכם על כתפו או לפניו¹³⁶ אחד אחד או שנים שנים¹³⁷ כדי שיהא ניכר שלצורך יו"ט הוא מוליכם¹³⁸:

יז כמה דברים אמורים כשמוליכם במקום שמצויים בו רבים¹³⁹ כגון ברחובות¹⁴⁰ או

<p>צד כדלעיל סי' שאם ס"ד. צה מהרי"ל שם. דעה ה' ברמ"א שם. צו סעף ד. צז ט"ז סק"י. צח ראה הג"ע"ב תשנ"ט ע' 79. צט רמב"ם פ"ה ה"א. שו"ע ס"ח. וראה גם לקמן סי' תקה ס"א. ק רמב"ם פ"א ה"ד. וראה גם לעיל סי' תצה ס"ד. וראה מ"מ וציונים. קא רמב"ם שם. שו"ע ס"ח. קב משנה כג, סעיף ב'. מור וש"ע שם. וז"ל לענין שבת (במכוון המעוקב), כדלעיל סי' שבג ס"ד. קג רש"י שם ד"ה לא. מור וש"ע שם. קד רש"י שם. קה משנה שם. מור וש"ע שם. קו רש"י שם ד"ה אבל. קז רש"י שם. מור. קח ב"י ד"ה אע"פ ממשעות רש"י. רמ"א ס"ח. וראה גם לעיל שם. קט לבוש ס"ח.</p>	<p>עו ירושלמי ספ"א. הובא ברין (ב, א) ד"ה ירושלמי. הנהגת מיטונות פ"ג אות ט. רמ"א ס"ח. עז פירוש הא' ברש"י שבת צה, א ד"ה המהנין. רמב"ם ד"ל שבת פ"ה ה"ז. מ"א ס"ק יב. לעיל סי' שיש סכ"ה. עח שבת עה, א. מ"א שם. לעיל שם. עט רמב"ם ד"ל שבת פ"ה ה"ז. לעיל שם. פ טעם ה"ב בלבוש ס"ח. פא ירושלמי שם. לבוש שם. פב לבוש שם. פג ריב"ש סי' קכא. רמ"א שם. פד ריב"ש שם. לבוש שם. מ"א סק"ג. מ"ז ס"ק ו. פה ריב"ש שם. לבוש שם. מ"א שם. פו כדלעיל סי' תצה ס"ח. פז רש"י ד, א ד"ה ואין גזוין דורק. לבוש ס"ז. מ"ז סק"ה. פח ברייתא שם. מור וש"ע ס"ז. פט ראה לבוש שם. צ רש"י שם. לבוש שם. מ"ז שם. מ"א סק"ד. צא ברייתא ד, א. מור וש"ע ס"ז. צב רש"י שם ד"ה קונדס. לבוש שם. מ"ז סק"ט. צג הלכות ומנהגי נדר"ש סי' רנד. הובא בבהרי"ל ד"ל יו"ט ע' קפב. דעה הא' ברמ"א ס"ז.</p>
--	--

הלכות יום טוב תקיאתא

במבואות^ק אבל אם מוליכים מבית לבית^{קא} כחצר אחת^{קב} אין צריך לשנות כלל ומותר להוליך הרבה כדים בקופה אחת ואדרבה יותר טוב הוא להוליך הרבה ביחד משולך מעט מעט ויצטרך להרבות בהולך ואסור לטרוד בו^{קג} טרחה שאינה צריכה^{קד}:

יח' המולך תבן בקופה^{קז} להיסק או לבהמה לא יפשל את הקופה לאחוריו לפי שהוא גנאי וי"ט שראתה כמי שמתכוין למלאכה רבה או להוליך למקום רחוק כדרך חול^{קח}:

יט' הנושא משאות שרדכן לישא אותן כמזבז ישא אותן על גבו מאחוריו ושרדכן לישא אותן על גבו מאחוריו ישא אותן על כתפו ושרדכן להנשא על הכתף ישא אותן בידו לפניו או יפרוש עליהן כגד^{קט} אם הן משקין שאין לחוש בהן שמוא יבואו לידי סחיטה כגון ביי^ק ארום או שאר משקין שאין מלבנים ואף אם יסחוט אינו חייב משום מלבן כמ"ש בסמ"ט ש"מ^{קכ} ע"ש:

כ' וכל זה כשאפשר לו לשנות אבל אם אי אפשר לו לשנות^{קכ} כגון שזימן אורחים וצריך למחר ולהביא לפניהם^{קכ} אף על פי שהאורחים הן מאותה העיר^{קכב} שאין כאן מצות הכנסת אורחים^{קכג} מכל מקום כיון שהוא נחפו וצריך למחר אינו צריך לעשות שום שינוי מדרך החול ומותר להוליך הרבה כדים בסל ובקופה ולהפשילם לאחוריו:

כא' אין מביאין עצים כרוכים בחבל ולא במחצלת ולא בקופה אבל מביאין כרוכים כמטפחת או בחיק^{קכד}:

תקיא' הבערה ולהחם מים מותר ביום טוב ובו ז' סעיפים:

א' כבר נתבאר בסמ"ט תצ"ה^א דמתוך שהותרה הבערה לצורך אכילה הותרה אפילו שלא לצורך אכילה ובלבד שיהא בה צורך וי"ט לפיכך^ב מותר לעשות מדורה להתחמם כנגדה כיו"ט^ג וכן מותר להחם מעט מים לרחוץ בהם^ד פניו ידיו ורגליו^ה כיו"ט אבל אסור להחם מים רבים כדי לרחוץ בהם כל גופו.

וזה האיסור יש אומרים^ו שאינו אלא מדבריהם לפי שמן התורה מתוך שהותרו הבערה ובישול לצורך אכילה ושתייה הותרו לצורך רחיצת יו"ט לפיכך אף מדבריהם מותר לרחוץ כל גופו במים שהוחמו מערב יו"ט^ז ואין הושעין אם נתר לו לרחוץ בחמין כיו"ט שמוא יחם מים כיו"ט כיון שאין איסור להחם מים כיו"ט אלא מדברי סופרים^ח אין גורזין גזרה

קכג תוספתא פ"ג ה"ג. ש"ע סי"א.
סימן תקיא
א סעיף ג.
ב רשב"א כא, ב ד"ה ב"ש. ר"ן (א, יא) ד"ה ובה מתירין ד"ה ועושה. פ"ו סק"א. מ"א סק"א.
ג משנה כא, ב כבית הלל. מור וש"ע סי"א.
ד משנה שם כבית הלל. מור וש"ע סי"ב.
ה משנה שם (תל"ז). תוס' שם ד"ה לא (ידיו ורגליו). רמב"ם פ"א המ"ז (פניו ידיו ורגליו). מור (רגליו וש"ע שם (ידיו)).
ו ר"ף (א, א). תוס' שם. רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
ז רמב"ם שם. א. ר"ן שם ד"ה מתני' לא יחם, ובשבת (יה, ב) ד"ה איתמר ד"ה ולענין, ברע"ת דר"ף.
ח ר"ף ביצה שם בשם נאמן. רמב"ם שם. ש"ע שם. ולענין שבת, דאם לעיל סי' שבו ס"א.
ט ר"ן שבת וכתבתי שם.

קי מ"א סקמ"ג. וראה גם לקמן סי' תקמז ק"א סק"ג.
קיא אור ורוע הל' וי"ט סי' שנפ, בשם רב"א. רמ"א שם.
קיב רמ"א שם. וראה גם לקמן שם. לעיל שם.
קיג תוס' שם ד"ה המביא. מ"א שם. וראה גם לעיל שם.
קיד מושגה כמז, מו"ק. מור וש"ע סי"ג.
קטו רש"י שם ד"ה וכן.
קטז נגידא ל' א אתקין רבא. רמב"ם פ"ה ה"ב. ש"ע סי"ט.
וראה גם לעיל סי' תצח סמ"ג.
קז תוס' שם ד"ה ויטנין שבת קמה, ב ד"ה נפירוס בשם ר"ה. ר"ה (מז, ב) ד"ה אתקין. מ"א סקמ"ג. וראה גם לעיל סי' שכ סב"א.
קיח מעיקר י"ג.
קיט נגידא ל' א. רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
קכ מור וש"ע שם.
קכא מ"א סק"ז.
קכב ראה לקמן סי' תקמז מ"א. לעיל סי' שבו ס"א.
קכג סי' של"ג ס"ג.